

[Larsen-Ledet]

ner jeg at socialdemokratiet som et mindretalsparti her i folketinget har oplevet tidligere.

Vi har en meget klar fornemmelse af, at de landmænd, som har lidt et katastrofalt høsttab, får det meget svært, og jeg sætter fortsat spørgsmålstejn ved, om ministerens lovforslag er tilstrækkeligt, selv om han har sagt, at han finder, hjælpen er rigelig og tilstrækkelig. Vi har fra radikal side ønsket at gøre lovforslaget bedre inden for de i forliget afstukne rammer, men det har der kun på et enkelt punkt været mulighed for. Jeg synes, det er kritisabelt, at man i en forligspakke får forelagt et meget kompliceret forslag, som i hvert fald ligner et ultimatum.

Jeg mener, at landbrugsministeren under forhandlingerne om det store forlig, der blev indgået den 24. oktober, burde have inddraget landbrugsordførerne fra forligspartierne i en forhandling om forslaget. Vi ville så have haft mulighed for at præge forslaget, og der er i hvert fald stor sandsynlighed for, at forslaget havde fået en lettere gang igennem landbrugsudvalget og igennem folketinget. Med den fremgangsmåde, ministeren har valgt at følge, mener jeg at han pådrager sig et stort ansvar for virkningen af denne lov.

Jeg beklager også, at der ikke hos ministeren eller hos de øvrige 5 forligspartier har været forståelse for at få de intentioner, der lå bag § 8 a i gældssaneringsloven, ført ud i praksis. Det kunne være gjort ved at fastholde den gamle § 8 a og lempe de snævre adgangskriterier. Jeg må konstatere, at folketinget hermed svigter den gruppe af landmandsfamilier, som enhver ved har trange kår. Jeg må på det radikale venstres vegne tage denne situation til efterretning, selv om regeringen under forhandlingerne op til forliget af 24. oktober har givet udtryk for, at de 90 mill. kr., der henstod ubrugte inden for den nu ophævede § 8 a, skulle bruges til det oprindelige formål.

Under henvisning til de forbedringer, der er sket af rentesaneringsydelse, hvor der inddrages flere mindre landbrugere end efter regeringens oprindelige forslag, er vi i det radikale venstre indstillet på at stemme for lovforslaget.

Steen Folke (VS):

Også for dette lovforslag gælder det, at ændringsforslagene er relativt underordnede; det er lovforslaget som helhed, der er grund til at debattere.

Jeg bestrider naturligvis ikke, at der er nogle landmænd, der har haft alvorlige høsttab, heller ikke, at nogle af dem er i alvorlige vanskeligheder, men lovforslaget er endnu et glimrende eksempel på, at landbrugsministeren med henvisning til de mest trængende gavmildt deler penge ud til ca. 12.000 landmænd, store som små, trængende som ikke-trængende. De store får selvsagt mest, og trangkriteriet er helt underordnet. En stor landmand med ca. 250 ha og med en gældsprocent på 45-50, altså en, der ikke er specielt forgældet, kan med et høsttab på 50 pct. få 30.000 kr. om året i 5 år. En lille husmand med en halv snes hektarer får omkring 1.500 kr. i den samme periode. Det siger lidt om forholdene. Vi mener, det er urimeligt, at ministeren har udformet lovforslaget sådan, at pengene altså i høj grad havner i de helt forkerte lommer.

Vi er også principielt imod, at man giver støtte så rundhåndet, som man gør her. Det er jo et liberalt erhverv, der er tale om, og det er lidt underligt, at det er en socialist, der skal minde om det. Landbruget er et liberalt erhverv, og der er en risiko i liberale erhverv. De dirigeres i den ene ende af profitten og i den anden ende af fallitten. Det er et brandirrationelt system, og vi synes, det er et håbløst forældet system, der burde på historiens mødding. Men der er jo andre her i tinget, ikke mindst regeringspartierne og landbrugsministeren, der er tilhængere af dette system, og dér må vi sige, at der er altså en risiko, og hvis man vil afbøde den, så kan man forsikre sig, man kan tegne solidariske forsikringer, hvis man vil. Det var en måde at gøre det på.

Vi har også peget på, at man kunne indrette det langt mere rationelt, hvis man gik over til andelsbrug eller til mere kollektive ejerformer. Der var andre måder, hvorpå landbrugsbedrifter kunne organiseres.

Det er altså et liberalt erhverv. Ikke desto mindre er landbrugsministeren og regeringspartierne rede til at være overordentlig uliberale, til at hale alle de penge ud af statskassen, de kan komme til, penge, der først og fremmest betales af lønarbejderne, og forære dem dels til nogle landmænd, som virkelig